

Reykjavík, 16. október 2026
USK26090373

Umhverfis- og skipulagsráð

Umsögn vegna fyrirspurnar fulltrúa Miðflokksins um gatnamót Miklubrautar og Grensásvegur

Á fundi Umhverfis- og skipulagsráðs 23. september sl. var lögð fram svohljóðandi fyrirspurn fulltrúa Miðflokksins um gatnamót Miklubrautar og Grensásvegur:

Miklar umferðartafir hafa orðið á Miklubraut undanfarnar vikur vegna yfirstandandi framkvæmda við gatnamót Miklubrautar og Grensásvegur.

Óskað er eftir stuttri greinargerð með almennum upplýsingum um framkvæmdirnar, m.a. um áætlaðan kostnað og fyrirhugaðan verktíma. Einnig um skiptingu verksins milli borgarinnar og Vegagerðar ríkisins, varðandi ábyrgð á verkinu, ákvarðanatöku og kostnað.

Þá er óskað eftir skýrum svörum um ástæður fyrir því að ráðist var í umræddar framkvæmdir á þessum tímapunkti. Er t.d. um háa slysatíðni að ræða á áðurnefndum gatnamótum? Er glæsilegt mannvirki fyrir gangandi og hjólandi örskammt frá lítið nýtt? Enn fremur, af hverju ákveðið var að hefja verkið á þeim tíma í ágúst þegar árviss umferðaraukning, og um leið auknar umferðartafir, eiga sér stað við upphaf skólstarfs. Ef breytingar á stórum umferðaræðum eru nauðsynlegar, er æskilegt að ráðist sé í slíkar framkvæmdir á þeim tíma sumars þegar umferð í borginni er í lágmarki. Eðlilegra þá að fresta til næsta árs ef það fellur á tíma.

Á fundi umhverfis- og skipulagsráðs 30. september 2026 var fyrirspurninni vísað til umsagnar umhverfis- og skipulagssviðs, skrifstofu framkvæmda og fasteignaþjónustu.

Umsögn:

Stærstu og umferðarmestu gatnamót höfuðborgarsvæðisins eru á stofnvegum í umsjá Vegagerðarinnar. Mörg þessara gatnamóta eru ljósastýrð og með hægribeygju framhjáhlaupum. Á þessum gatnamótum þurfa gangandi og hjólandi vegfarendur að þvera margar akreinar auk hægribeygjuframhjáhlaupa. Þverunarvegalengd getur því verið ansi löng. Vegagerðin hefur á undanförunum árum unnið með sveitarfélögunum að því að bæta öryggi gangandi og hjólandi vegfarenda við þessar aðstæður, án þess að draga úr afköstum ökutækja sem fara um gatnamótin að framkvæmdum loknum.

Þessar öryggisaðgerðir eru einkum þrenns konar:

- Bætt lýsing á göngubverunum.
- Opnari göngusvæði á þríhyrningseyjum ásamt öryggisflötum fyrir sjónskerta.
- Upphækkun á gönguleið yfir framhjáhlaupin.

Þegar slysatölfræði er greind má glöggst sjá tvennskónar öryggishættur tengdar framhjáhlaupum. Annars vegar eru það aftanákeyrslur og hins vegar árekstrar milli bifreiða og óvarinna vegfarenda. Reynslan hefur sýnt að þessi slys eiga sér einkum stað vegna þess að ökumenn eru með athyglina á umferðinni á veginum sem þau eru á leið inn á og eru því að horfa aftur fyrir sig og fylgjast ekki nægjanlega með ökutækinu framan við eða óvörðum vegfarendum sem koma að gönguþveruninni. Upphækkun framhjáhlaupa er ætlað að auka meðvitund vegfarenda um umhverfi sitt og aðra vegfarendur, lækka hraða sem minnkar líkur á alvarlegum meiðslum ef slys á sér stað, og að koma í veg fyrir að ökumenn geti ekið hratt í gegnum framhjáhlaupið án nægrar varkárni til þess að sleppa inn í opnun.

Alls voru 168 aftanákeyrslur á gatnamótum Miklubrautar og Grensásvegar á 5 ára tímabili 1. janúar 2021 til 31. desember 2025, þarf af voru 62 á framhjáhlaupum. Á sama tímabili voru 7 slys á óvörðum vegfarendum þar af eitt sem var alvarlegt. Fjöldi aftanákeyrslna og slysa á óvörðum vegfarendum er svipaður og á gatnamótum Kringlumýrarbrautar og Miklubrautar á sama tímabili en færri aftanákeyrslur voru skráðar á þeim gatnamótum (134). Ráðist var í öryggisaðgerðir þar árið 2024 og í ljósi þess að sambærilegur fjöldi slysa er á Miklubraut/Grensásvegi var talið eðlilegt að fara í þessi gatnamót núna enda fer fjöldi óvarðra vegfarenda um þessi gatnamót daglega eða nálægt 800 manns.

Upphaflega var gert ráð fyrir að framkvæmdin hæfist fyrr í sumar, en tafir sem urðu á verkefninu á undirbúningsstigi leiddu til seinkunnar á upphafi framkvæmda. Hafa ber í huga að gluggi til framkvæmda á Íslandi er tiltölulega stuttur vegna veðurs- og annarra aðstæðna og af þeim sökum er ekki alltaf mögulegt að framkvæma öll verkefni yfir hásumarið, þrátt fyrir að umferð sé þá almennt minni. Í ljósi þess að um tiltölulega fljótlega og einfalda framkvæmd er að ræða var tekin sú ákvörðun að hefja framkvæmdir þar sem hægt væri að ljúka verkinu áður en veðuraðstæður hafa áhrif á framkvæmdatíma.

Áætlað er að framkvæmdum ljúki í vikunni 26. - 30. október 2026. Varðandi kostnað og kostnaðarskiptingu þá er verktakakostnaður 58.126.000 kr. og þar af er hlutur Reykjavíkurborgar 41.970.000 kr. (72,2%) og hlutur Vegagerðarinnar 16.156.000 kr. (27,8%).

Virðingarfyllt

Guðni Guðmundsson, skrifstofustjóri
framkvæmda og fasteignaþjónustu